

Barentsz Journaal

STICHTING EXPEDITIESCHIP WILLEM BARENTSZ
EDITIE 18, MEI 2017

IN DEZE EDITIE

- + DE LAATSTE HUIDGANG
- + VOORSPOEDIGE VOORTGANG
- + DE RUSSEN KOMEN

FOTO
PLAATSING VAN DE LAATSTE HUIDGANG
VAN VIER CENTIMETER DIKTE

Colofon

Het Barentsz Journaal is een uitgave van de Stichting Expeditie-schip Willem Barentsz (SEWB).

Het magazine verschijnt drie keer per jaar in de maanden mei, augustus en september.

In bijzondere gevallen verschijnt er een speciale editie. De inhoud van dit magazine valt onder verantwoording van SEWB.

© Voor het overnemen van artikelen en foto's is toestemming nodig van SEWB.

Losse nummers € 4,95

Eindredactie: Jan de Jager

Redactie: Jan de Jager
Tiedo de Boer
Karel Jan Elsdijk

Tekst en fotografie: Jan de Jager
(tenzij anders vermeld)

Vormgeving: Paul Meijeraan

Correspondentieadres:

De Leeuwerik 4
8862 LA HARLINGEN
Telefoon: (0517) 416 051 /
06-48129591

Voor reacties, adreswijzigingen, aanmeldingen en dergelijke:
info@dewillembarentsz.nl

Het Barentsz-project op internet:

www.dewillembarentsz.nl.

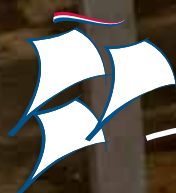
Hier kunt u zich ook aanmelden als vriend of als vrijwilliger.

Facebook:

VriendenvandeWillemBarentsz

ANBI erkenning, nr.: 8221.57.846

KvK nr.: 01178808

Op naar het zilte nat

Het zevende bouwjaar van de reconstructie van het Barentszschip is voortvarend van start gegaan. Al ver voor de geplande eerste april kropen de bouwers uit de winterholen en toverden hun gereedschappen tevoorschijn. Het milde weer in maart lokte daartoe uit. Maar het weer was niet de enige reden voor de pikstart. Werd het werk in voorgaande jaren nog wel eens hervat met het gezapige vooruitzicht 'we zien wel hoever we komen', dit jaar is de druk een tikkeltje opgevoerd. Ligt er het ambitieuze plan dat het er maar eens van moet komen. Waarbij 'het' staat voor de tewaterlating die, als alles meezit, ergens in het najaar plaatsvindt.

Dat doen we dus niet

Lange tijd werd gespeculeerd over het zo lang mogelijk doorbouwen op de huidige locatie. Wie nu een kijkje neemt, ziet dat het schip al met z'n kop aan de kap zit. Hier nog verder bouwen betekent dat we letterlijk 'uit ons dak zouden moeten'. Bouwmeester De Weerdt hakte de knoop door: "Dat doen we dus niet. Zodra de romp klaar is tot en met het rahout (houten lijst om het scheepsboord, ter hoogte van het verdek) gaat het schip te water". Met de Gemeente Harlingen is overeengekomen dat het komt te liggen in het Dokje (de wat beschutte inham in de buitenhaven vlak voor de coupure in de keermuur). De hogere delen worden er daar opgebouwd.

Redden we dat, dit jaar? Voor het zover is, moet er nog het een en ander gebeuren. Maar in een korte tijdspanne is al veel voortgang geboekt, en op allerlei fronten wordt hard gewerkt zoals blijkt bij een rondgang over de werf. Het gonst van bedrijvigheid.

Werk aan de spiegel

Aan de achterzijde van het schip is het deel van de spiegel aan stuurboord afgetimmerd, met inbegrip van een geschutpoort. De linkerkant (bakboordzijde) blijft tot kort voor de tewaterlating open - het is ten slotte de enige doorgang voor bouwers en bezoekers om in het schip te komen.

Wauw, hij zit!

Een hoogtepunt was het plaatsen van de scheg voor het galjoen. De constructie van deze uitbouw (alias scheepssnuit) gebeurde op de begane grond aan de hand van tekeningen. Weliswaar zo nauwkeurig mogelijk, maar tussen papier en praktijk kan een wereld van verschil zitten; hout is ten slotte hout en dus grillig. Met takels, touwen en vereende krachten werd het honderden kilo's zware gevaarte naar z'n plek aan de boeg gehesen. Een spannende onderneming. Lukt het? Past' ie? Er volgde een ontlading toen de scheg vrijwel naadloos bleek aan te sluiten op de voorsteven. Wauw, hij zit! Een knap staaltje vakmanschap.

Een mijlpaaltje was feitelijk ook het dichtmaken van de romp aan bakboordzijde onder de twee berghouten. Het betrof de laatste huidgangen met planken van vier centimeter dikte.

Het inpassen van de allerlaatste plank gaf ook een gevoel van euforie: klus geklaard! Overigens wordt niet meteen doorgedaan met het verder dichtmaken van de boord naar boven toe - met dunnere planken. Eerst worden de naden van de huidgangen boven de waterlijn gebreeuwd (met henneptouw en kit dichtgemaakt).

Vervolgens worden de steigers rondom afgebroken en anders opgesteld om bij de bovenste romp te kunnen komen. Hoger en hoger: makkelijker wordt het werk niet, mooier de aanblik van het schip wel.

Knieën en knieën

Als tussendoortje is ook de voet voor de grote mast gelegd: een zwaar blok eikenhout dat naadloos aansluit op het zaathout (de tegenkiel op de bodem van het schip).

Op het overloopdek zijn de knieën intussen met zware bouten aan de romp en dekbalken verankerd. Onwrikbaar vast. De knieën aan de balken van het verdek zijn voor een groot deel ook al klaar en worden provisorisch vastgezet.

De verankering gebeurt hier pas als de romp verder is opgeboeid en het derde berghout is geplaatst. In het voorschip moeten trouwens nog een paar lastige knieën worden gemaakt: lastig door de kromming van de romp bij de boeg.

“Moe, tot in de botten”

Het werk aan het Barentszschip vraagt een bijzondere inspanning. Het is niet niks om de hele dag te sjoeren met zware bonken hout. Te klauteren en te klimmen, te wroeten en te worstelen. Je in de meest onmogelijke bochten te wringen om een sponning in de achterstevan te kappen. Om de vaak weerspannige houten pennen in spanten en huidgangen te mokeren. Dat voel je 's avonds in lijf en leden. Waarom zou je, en dat allemaal op vrijwillige basis? De bouwers doen het, en met plezier. Dat plezier ontlene ze aan de kick die het geeft om met anderen te werken aan de bouw van zo'n legendarisch schip. Aan de voldoening om het met de dag te zien groeien.

“Moe, tot in de botten”, hoor je vaak. Gevolgd door: “maar wel lekker moe”.

Bezoekerscentrum vernieuwd

Natuurlijk draait het bij het Barentszproject in de eerste plaats om de bouw van het schip, daar komen de bezoekers op af. Maar het succes van de onderneming is voor een niet onbelangrijk deel ook toe te rekenen aan de inbreng vanuit het bezoekerscentrum. Ongelooflijk hoe medewerkers het verhaal rond het schip en alles eromheen met verve weten uit te dragen. Bezoekers weten te 'pakken', wat blijkt uit de reacties in het gastenboek.

Foto Miranda Beuker

De pas vijfjarige Thibault uit Spijkenisse schreef: 'Ik vind de boot heel prachtig.'

De familie Van Drijnen:
'Bedankt voor de mooie beelden en verhalen.'

Auna uit Duitsland:
'Good project, thank you for saving history'.

En de bemanning van de boot St Michel II:
'Mercy de cette belle présentation d'un très grand project. Soyez bienvenue à bord de St Michel II (copie de second navine de Jules Verne).'

Als teken van verbondenheid toonden ze zich bij het verlaten van de werf met een Barentszmuts.

Het centrum groeit qua inrichting en uitstraling mee met het schip. Om het voor bezoekers nog aantrekkelijker te maken, is de afgelopen winter een groot deel van de expositie vernieuwd. Zoals het verhaal over Barentsz' reis om de Noord en de roemruchte overwintering. Is er aandacht voor navigeren in zijn tijd; hoe kon men de weg op zee vinden? Voor het historische kader en de bedrijvigheid in ons landje rond de Gouden Eeuw. En natuurlijk voor de antieke scheepsbouw in al z'n facetten. De bouw van 'ons' schip met de unieke Hollandse schaalmethode wordt uitvoerig belicht. Nieuw in het centrum is een (-voorbeeld-)mast met tuig en zeilen.

In alle talen

Ook het bezoekerscentrum beleefde een vliegende start. Nog voor de officiële opening van 1 april meldden zich al de eerste groepen aan de poort. Onder de gasten meest Nederlanders, maar ook veel buitenlanders.

Voor de rondleiders niet altijd eenvoudig om in een vreemde taal uit te leggen hoe de bouw in elkaar steekt. Zeker niet als er scheepsfanaten tussen zitten, die het naadje van de kous willen weten. Met hetzelfde probleem kregen de bouwers te maken, toen ze onlangs drie Duitse stagiairs moesten begeleiden. In al die gevallen blijkt gebarentaal een probaat middel van communicatie.

Een goed verstaander...

Dat problemen met taal altijd te overwinnen zijn, bleek recentelijk bij een bezoek van 40 Russen: mannen, vrouwen en kinderen. Ze waren van Terschelling gekomen met twee klippers die lagen afgemeerd aan de kade bij de werf. Een groot deel van de groep verstond geen Engels, sprak enkel de moedertaal.

Gelukkig was er een jongen van tien jaar bij die sinds drie jaren in Rijswijk woont en kon tolken. Hij vertelde het verhaal van de reis van Willem Barentsz en de overwintering op Nova Zembla (een Russische archipel!) eerst aan een Russische man die het op zijn beurt aan zijn reisgenoten uiteenzette.

Omslachtig, dat wel, maar het werkte en iedereen wist aan het eind van de excursie waar het over ging. Boven alles was men diep onder de indruk van het schip en de expositie. Daar is geen taal voor nodig.

Onder het oog van Sil

Aan de noordzijde heeft de Gemeente een deel van het werfterrein teruggenomen voor herinrichting rond het gerestaureerde Entrepotgebouw. Als 'uitruil' heeft de Stichting voor de opslag van materialen de beschikking gekregen over de nabijgelegen loods. Een mooie ruimte waar in slechte weersomstandigheden bovendien gewerkt kan worden. Dat alles onder het wakend oog van Sil de Potvis - een toepasselijke ambiance!

Willem Barentsz

Onze zakelijke sponsors steunen ons, steun onze sponsors!

ABL Boomverzorging & Transport, Ede	It Fryske Gea, Rijs
Annehiel Rondhoutverwerking, Hoogersmilde	Jansma Wegen en Milieu B.V., Drachten
ANWB, Den Haag	Je Maintiendrai Fonds, Leeuwarden
Arriva Nederland	Joachim de Ruijter Fotografie, Harlingen
BDS Harlingen	JR Shipping BV, Harlingen
Bilderberg Landgoed Lauswolt, Beetsterzwaag	Kamphuis Hoogwerkers B.V., Zutphen
Bodewes Shipyard, Harlingen	Kieftenburg Boomsma B.V., Pingjum
Boerderijstroom.nl	KTF Harlingen BV
Boers Tuinhout Harlingen BV	Kuipers Woudsend B.V.
Boomrooierij Terpstra, Firdgum	Kunstenaarssociëteit 'Het Zilt', Harlingen
Bouwbedrijf Firma H van der Zee & Zn, Harlingen	Langhout Heftrucks, Franeker
Bruinsma installatiebedrijf, Achlum	Lions Club Tsjerk Hiddes, Harlingen
BWV borstels & reinigingstechniek VOF, Harlingen	Makelaardij Stegenga B.V., Harlingen
Chipmunk Consultancy, Veessen	Mannen van Staal, Leeuwarden
Cor Bos, Terschelling	MDC (Maritieme Designs Company), Oosterbierum
Cynea, Schoonhoven	Metabo Nederland BV, Breukelen
De Boer & De Groot b.v., Harlingen	Nesta Shipping B.V., Harlingen
De Vlas Transport B.V., Harlingen	Nuon, Leeuwarden
DeWALT B.V.	Oosterhof Holman BV, Harlingen
Dick Bijlsma	Project Delta Group
ERIKS bv, Alkmaar	Provincie Fryslân
Exploitiemaatschappij De Ried bv, Harlingen	Rabobank NW Friesland
Forensisch Psychiatrisch Centrum Veldzicht, Balkbrug	Sail-Point webmagazine voor kl. Scheepvaart
Frisia Zout BV, Harlingen	Scheepswinkel van Meer, Harlingen
GAMMA Harlingen	Smeding Groenten en Fruit, St. Annaparochie
Garage Cats, Witmarsum	Sociëteit Zeeburg, Harlingen
Gemeente Harlingen	Staatsbosbeheer (diverse regio's)
Grafisch Centrum Harlingen	Steemar marine service, Harlingen
Grand Café Restaurant Zeezicht, Terschelling	Stichting Maritiem Centrum, Doorn
Gravin van Bylandt Stichting, Den Haag	Tehado Engineering B.V., Drachten
Haisma Scheeps & Industriemotoren B.V., Harlingen	Ten Bulte Rondhout, Winterswijk
Harlingenboeit.nl	Terp 10 Communicatie, Oosterbierum
Harlinger Aardewerk- en Tegelfabriek	Touwfabriek Langman BV, Nijkerk
Harlinger Overslag- en Veembedrijf B.V. (HOV)	Van den Herik, Sliedrecht
H&M Houtbewerkingsmachines, Sneek	Van der Wal v.o.f. boomrooierij, Quatrebras
Heijmans Utiliteitsbouw, Drachten	Van Smeden Harlingen B.V.
Herman Horselenberg, restaurator ant. uurwerken	Ventura Systems BV, Bolsward
H.J. Jilderts Holding B.V., Harlingen	Vermilion Energy Netherlands B.V., Harlingen
Holland Hotel Restaurant Zeezicht, Harlingen	Visser A.T.R B.V., Harlingen
Houtcompagnie Almenum bv, Harlingen	Visser Special Metal Products, Harlingen
Houthandel De Kleine, Heteren	Wateler a.t.b. B.V., Minnertsga
Houtverzorging club Drachten e.o	Wierda Scheepsreparatie B.V., Harlingen
Houtzagerij & Houthandel De Zeewering, Zurich	Windpowercentre BV, Harlingen
	Zuidema Kraanbedrijf BV, Harlingen

